

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzésére nem vállal.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 11.

Beesapták az ablakot.

Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.
 Erre a sorsra jutott egy csapongó éji
 bogár, az általános választói jog, titkos
 szavazással.

Éji bogárnak eresztette ki Kristóffy,
 hogy zugásával zajt csináljon. Zugott is
 erre-arra, páholyok és szocialista korcs-
 mák sötétjében. Most aztán nekiment a
 falnak, nagyot koppan és elhallgat.

Abban reménykedtünk, hogy a ma-
 gyar király meg fogja érteni a magyar
 népet s ő fogja első sorban lehetetlenné
 tenni azt, hogy a kormány valósággal
 lázadást szervezzen az országgyűlés el-
 len. Ilyesformán történt, de sajnos, nem
 egészen olyan körülmények közt, a hogy
 remélni szerettük.

A király meghallgatta az osztrák mi-
 niszterelnököt, ennek aggodalmi voltak
 az iránt, hogy Magyarországon az általá-
 nos választói jog hozassék be. Azt mondta,
 akkor az osztrák népek is követelik a
 választói jognak illetően kiterjesztését s
 ennek messze menő káros következmé-
 nyei lesznek Ausztriára. Tehát — nem
 lehet általános választói jog Magyarorszá-
 gon sem. Nem is lesz. Ez a legfelsőbb
 döntés.

Elvégre azok a beláthatatlan káros kö-
 vetkezmények talán még inkább fennfo-
 rognak Magyarországra nézve — és a
 magyar miniszterelnök nem világosította

fel a magyar királyt s ebben a vak bi-
 zonytalanságban a legradikálisabb forrad-
 malmárok lettek Kristóffy bérenczei, fe-
 ketesárga lakájok. Saját minisztereiink
 készségesen odadozták volna a magyar
 nemzetet analfabéták, hazaárulók zsák-
 mányául. Tűzbe boríthaták volna az or-
 szágot hazátlan gyújtogatók s addig sza-
 bad a garázdálkodás, míg a tűz nem
 fenyegeti Ausztriát is... Tehát bennün-
 ket szabadon oda lehet dobni áldozatul,
 csak azért, mert magyarok akarunk lenni
 akkor is, mikor a király szavára a baza
 oltalmára halálnak indulunk? Egy ide-
 gen miniszterelnöknek kell bennünket
 megvédenie — nem irgalomból, nem sze-
 retetből, hanem a saját állama becses
 bőre miatt, józan önzésből?

Mondom, nem jó ezen a döntésen el-
 melkedni. Ne is gondolkozzunk felőle.
 Hanem fogadjuk a tényt úgy, a hogy van
 s örüljünk neki. Egy veszedelemtől meg-
 menekültünk; akárhonnan jött a segítség,
 köszönet érte.

A helyzet már most tisztázódik. Az
 alkotmányellenes kormány utolsó kártyá-
 ját is kijátszotta — és elvesztette. Re-
 melhetőleg szeptember 15-én belátja, hogy
 a lelkiismeretlen játéknak végére jutott s
 nincs többé mivel folytatni. Bár a ha-
 zárdjátékos annál jobban belejön a fék-
 telenségbe, minél többet veszített a —
 máséból.

Az Ausztria kedvéért kinevezett Fe-
 jérváry és Kristóffy tehát lehetetlenekké
 váltak Ausztria kedvéért. Abban bűnhőd-

tek, a miben vétkeztek. Velük elenyészett
 a szabadelvű-párt utolsó reménysége. Ma-
 rad a koalíció. Ezzet kell tárgyalni, mert
 mással nem lehet és mert a 67-ből most
 lehet legtöbbet megmenteni s mert ez
 bölcs nyugalommal nem ugrott bele a
 Bokányiek által ásott verembe.

Látnia kell a királynak, hogy politi-
 kai érettséget, dinasztikus hűséget ma legin-
 kább a koalíciónál talál.

Akár elnapolják ismét az országgyű-
 lést, akár nem, más mód a kibontako-
 zásra nem marad, mint a magyar nem-
 zeti követelések teljesítése. Ausztria csá-
 szárja maga belátta, hogy az ő magyar-
 nak mondott kész szolgáló volnának trónja
 legbiztosabban őrlő szui. Innen csak egy
 gondolat kell ahhoz, hogy a magyar ki-
 rály is megtalálja, hol vannak az ő leg-
 jobb alattvalói?

Ez az egy gondolat mennyi vért on-
 tott 200 éve, mert akkor elmaradt!

Ma kétszáz éve választották a szö-
 vetkezett rendek Rákóczy Ferenczet ve-
 zérő fejedelemnek. Gyógyírt kívántak a
 «nemes magyar nemzet feltört régi se-
 beire», amint kívánunk ma. Hódolattal
 közeledtek a trónhoz, mert onnan vár-
 ták az orvoslást, mint várjuk ma.

Ha akkor lejön a király magyar egye-
 nességgel s meghallgatja magyarjait, meg-
 adja, amit kérnek: ezek és ezek áldot-
 ták volna érette.

A helyett akkor is konkolylyal men-
 tek a kard ellen. Vallási gravámeneknek
 követelték egyesek az elsőséget épp úgy,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Eljegyzés.

Irta: Hermann Heyermanns.

Amikor Io a huszonötödik évét elérte, va-
 lami igen különös dolog történt.

Azaz csak annyi történt, hogy a csengő
 megszólalt, mire Riek, a nővére, felpattant a
 himző-munkájától, lefutott a lépcsőkön és egy
 levéllel tért vissza. A levél borítékát a rheu-
 más mama föltépte és aztán csókkal borította
 Jo arczát.

Io majdnem az ujjába szurt a himzőtüjével.
 Hiszen valami igen rendkívülinek kellett törté-
 nie, ha a mama csókolódnia kezd.

— Oh, Io, Io! milyen hír! Riek, Riek, mi-
 lyen ujság! . . .

— De hát mi az? — kérdezte Io kívá-
 csian.

— Megkérte a kezedet!

— Ki?

— Ki?! ki! Ugyan ne tessed magad!

Ionak már a kezében volt a levél. Riek
 vele együtt olvasta a vállán keresztül.

Io lassan, meggondoltan olvasta. Riek az
 első sorok után, mint az eszeveszett, körülán-
 czolta a szobát és kiáltotta:

Mindnyájan elmegyünk Indiába, mindnyá-
 jan veled megyünk!

— No mit szóltok hozzá?

Io a székre rogyott, a kézimunkája össze-
 gyűrve feküdt az ölében.

— Hagyd őt egy kissé gondolkodni, —
 mondta Riek.

— Mi van ezen még gondolkodni való?

— mormogta az anyja boszusan. — Azt hiszitek
 talán, hogy egy második is akadna még?

— El kell mennem Indiába, ha elfogadom
 Őt?

— . . . Ha elfogadod? ! . . . Hát ezt még
 kérdezed?

— Olyan rut!

— Nem igaz! — pattogott Riek. — Ha
 nevet, gyönyörű fogai vannak.

— És ha egyetlen fog se volna a szájá-

ban, akkor is kitűnő partie a számodra. Né-
 hány év múlva ellenőr lesz, vagy asszisztens;
 husz év múlva busás nyugdíjjal visszajön.
 Egész életeden át kinlódni akarsz talán? Nézd
 csak a karikákat a szemed körül!

— Sejtelmem se volt arról, hogy megkéri
 a kezemet . . .

— De csak mondott valamit, mikor itt
 volt?

— Nem . . . alig nézett rám . . . mindig
 csak Riekkal foglalkozott.

— No akkor szépen megtréfált benneteket.
 De ne ülj itt olyan csöndesen, te; felej hát!

Menj azonnal Riekkal a távirati hivatalba és
 sürgönyözd meg neki: Igen, amint kívánja.

— De csak nem olyan sürgős! Ráér
 holnap is.

— Ép eszednél vagy! Azonnal menjetek!

— Még elég fiatal vagyok . . . nem kell
 sietnem.

— De kell . . . érted? . . . kell!

— Ejnye, ki legyen a felesége: te,
 vagy én?

Intézeti felszerelések előírás szerint leányok és fiúk részére a legolcsóbban

Fő-üzlet:
 Fő-utca

CZILLÉR IMRE

Fiók-üzlet
 Szt.-László-tér

áruházában szerezhetők be. Costümök, pongyolák blousok, a legdivatosabb kivitelben, salonomban készülnek.

mint ma a választói jognak. A konkolyt akkor épp úgy kitépfék, mint a hogy ma nem engedjük felburjánzani. Hol van az a férfiúi lélek, mely tanuljon a múltból s megvalósítsa a 200 éve elszalasztott gondolatot ma?

*

Tegnapelőtt valaki azt hirdette Nagyváradon, fölajánlván magát felfelé, hogy ha a Burg ablaka kinyílik s ott kiállja ki valaki: éljen az általános választói jog! — hát ő arra azt feleli (bizonyynal németül): Jer keblemre, elvtárs!

No hát a felajánlkozók orra előtt azt az ablakot ezuttal becsapták.

Dr K. A.

A politikai válság.

A hosszas válság nevezetes fordulópont-hoz jutott: a király bécsi hírek szerint *nem egyezett bele az általános választói jog proklamálásába.*

Ennek következtében az ügyvezető kormány válságba jutott. Vagy kihagyja programjából az általános választói jogot, vagy lemond. Altitól a lemondási okmányokkal indult ma Fejérváry Bécsbe, ahol ma lesz a végleges döntés ez ügyben.

A válság e rendkívül érdekes fordulatáról tudósításunk a következő:

Fejérváry a királynál.

Már augusztus eleje óta nyílt kérdés volt Kristóffy akciója és az ebből folyó esetleges meghatalmazás választási reformjavaslat előterjesztésére.

Ismét aktuálissá tette a kérdést Kristóffy programbeszédje, melyben ő újból azokat a hurokat pengette, melyek már a múltban kellemtelenül érintették a királyt.

És most jött Fejérváry és előszankciózt kért az általános választási jogról szóló törvényjavaslatra és felhatalmazást arra, hogy a javaslatot — ha a Házban nem lehetne előadni —

hivatalosan vagy félhivatalosan nyilvánosságra hozhassa.

A korona az előzetes szankciózt és a meghatalmazást egyenesen megtagadta és általános-ságban is nagyon kiforralatlannak találta Fejérváryék programját. Ezért a király felfogása az volt, hogy a kormány most még semmiféle tervvel vagy javaslattal ne lépjen elő, hanem egyszerűen napolja el a Házat decemberig.

Fejérváry hiába fejtegette, hogy ő és kormánya már nagyon engagsálva vannak és hogy Kristóffy okvetlen lemond, amikor az egész kabinetnek le kell mondania: a király hajthatatlan maradt és Fejérváry avval utazott el hogy két nap múlva alighanem a kabinet lemondását fogja bejelenteni.

Valószínűnek tartják, hogy a kormány válsága rövidesen így fog lefolyni:

Fejérváry minisztertanácsot tart, melyben bejelenti, hogy a király egyelőre másra, mint egyszerű elnapolásra nem ad felhatalmazást. Erre a kormány lemond és Fejérváry a lemondást felviszi Bécsbe. Tizenötödikén pedig bejelenti a Házban, hogy a kormány arra vállalt kötelezettséget, hogy a Ház szünete alatt tisztázza a helyzetet; miután ez nem sikerült, küldetését befejezte. Ő felségének bejelentette lemondását. Őfelsége ezt a lemondást el is fogadta Kéri a Házat, hogy az új kormány bemutatkozásáig önmagát napolja el.

Ezzel vége lesz a Fejérváry intermezzónak és közelebb jutunk a kibontakozáshoz, melyet Fejérváryék kudarcza nélkül legfeljebb csak áprilisban tudunk volna ennyire megközelíteni.

Itt az a meggyőződés, hogy ezután újabb átmenet következik, de koalíciós átmenet abban a formában, amely iránt annak idején Szógyény és Kossuth között már majdnem létrejött a megállapodás.

Van ugyan egy eshetőség, hogy Fejérváryék maradnak; ha tudniillik lemondva minden tervükről, belemennek az egyszerű elnapolásba.

De ezt teljesen lehetetlennek tartják

A bécsi hírek hatása Budapesten.

Az audienciáról nagyon későn érkeztek Budapestre a hírek. A függetlenségi pártban nagyon sok képviselő volt fenn, akik feszült figyelemmel hallgatták Polónyi Géza okfejtéseit, melyekkel azt bizonyították, hogy kizártnak tartja, miképpen a korona hozzájáruljon az általános választói jog törvényre valóvá válásához. Polónyi szerint Kristóffyék a királynak nem kifejezett ellenmondását beleegyezésnek vették és gazda nélkül csinálták a számadást. Nyolcz óra felé megérkezett gróf Bathyányi Tivadar, aki tegnap jött Bécsből és akinek módjában volt információkkal is szolgálni. Tegnap délelőtt beszélt egy előkelő osztrák politikussal, aki talányosan mosolygott, amikor a miniszterelnök kihallgatásáról volt szó:

— A keddi nap olyan meglepetésben részesíti önöket — mondotta — amilyen még Magyarországon is ritka.

Közben megjött Bécsből a koronatanácsról szóló hír, Gautsch osztrák miniszterelnök szereplése is nyilvánvalóvá lett s kilencz óra felé hiteles oldalról megtudták a függetlenségi pártban, hogy a király csakugyan nem járult hozzá Fejérváry előterjesztéséhez és nem lehetetlen, hogy a keddi audiencián megtörténik a lemondás. A hírt elég közömbösen fogadták:

— Olyan dolog ez, amit előre láthattunk — mondták. Mindenesetre azonban nagy előny az országra, ha minél előbb megszabadul ettől a kormánytól, amelynek keze nyomán egyik megpróbáltatás a másik után éri.

A szabadelvűpártban szintén voltak már többen tegnap este, akikre az audiencia eredménytelensége vészes hatással volt. A pártban sokan félelemmel néztek a hirdetett új választások elé, amelyekből semmi jót nem várhatnak s amelyek Fejérváry bukásával talán elmaradnak.

Ezek elég érzéketlenül hallgatták az egyik félhivatalos lap szerkesztőjének információit a bécsi hangulatról. — A párt legnagyobb része azonban a koalíciós elbrevonulást látta Fejérváry pozíciójának ingadozásában és kinos megdöbbenéssel fogadták a király hirtelenül ismeretessé vált álláspontja hírét. Voltak olyanok is, akik remélik, hogy a keddi kihallgatásról Fejérváry reá nézve kedvező eredménnyel tér vissza. Ezt a felfogást azzal magyarázzák, hogy a miniszterelnök éppen olyan kevésbé akarja az általános választói jogot, mint akár a király. De Kristóffynak is kisebb gondja nagyobb annál, minthogy komolyan vegye az

— Te haszontalan! te . . . Azonnal indulj a táviróhivatalhoz!

— Nem. Holnap. Még alszom egyet.

— Ma, mondom, — ma!

Egymásra kiáltoztak, szidták egymást, míg a szük szobában sötét este lett.

Io az alkoban feküdt Riek mellett. A fából készült falon át köhögni hallotta az anyját, aki a konyhában aludt. Reggel hat órakor megszólalt az ébresztő óra. Füllasztó hőség volt a szobában, — füllasztó a tűz miatt, amely a kályhában égett és a lámpa miatt, amely egész este világított. A függönyök le voltak bocsátva. Egy utczai gázlámpa fénye rávetődött a fehér vászonra és rárajzolta a külső ablak keretét.

Nyitott szemekkel feküdt ott és fáradt, meg kimerült volt, hogy már gondolkodni sem volt képes.

Az ébresztő óra rettenetesen zavarta, de nem állíthatta meg, mert kora reggel munkánál kellett lennie.

A mellette levő fülkében anyja, akit ismét a rheumája kintott, még hevesebben köhögött.

— Nagyon jól van így! — gondolta magában és örült neki. De mikor a köhögés mind erősebbé lett, megkapta a részvét, kiugrott az ágyból és fedetlen lábbal kifutott a folyosóra, át a konyhába, hogy segítségére legyen a szenvedőnek.

— Csak menj! hagyj békében! Ti vagytok az okai a halálomnak, mind a ketten!

Lábujjhegyen ismét visszasietett, de rosz-

szul lépett: beleütötte a lábát a küszöbbe. Ez nagyon fájt; a szemei egyszerre könnybe lábadtak. Leült, gyöngéden simogatta a sebet és ebben a helyzetben elkezdett sirni, nem a miatt, mert megütötte magát, — fájt ugyan, de az a legkevésbé — a nyomoruságos élete miatt sirt, — a férfi miatt, aki hitvesül kérte — a tegnapi esti perpatvar miatt — az anyja szidalmi miatt. —

Aztán visszacsuszott a fekhelyére és gondolataiban ismét feltámadtak a félelmes víziók, a kétség, kísértés, a vágó a félelem.

Vajjon mi érné őt . . . ott . . . Indiában? Át fog kelni a nagy tengeren . . . vidáman . . . üdén . . . Mint egykor Hamburgba utazott . . . De nem. Nem lesz boldog idegen világban . . . senkit sem fog ismerni . . . csak őt . . . Őt, aki meg fogja csokolni az ajkát . . . rettenetes vörös bajuszával . . .

E gondolatra felszökött az ágyából és az ablakra nézett. Csönd. Az utcán valaki éppen elhaladt a ház előtt, a léptei tisztán behallatszottak a csöndes szobácskába. Minden lépés. Most belebotlott az ereszcatornába. Most befordult a sarkon. Aztán ismét csönd.

De hát mit törődött ő azzal az emberrel az utcán?

Mit törődött az egész várossal, amely éjszakába borulva körülötte elterül?

És eszébe jutott, hogy nemsokára reggel lesz; el fog menni ismét a piacra, vásárol majd halat és táviratozik Samarangba . . . vaj-

jon merre lehet az? . . . és vajjon mibe kerül majd? Össze tudnak-e koldulni a szomszédoknál elég pénzt a halra meg a táviratra? . . . A piacról visszasiet, összetakarit . . . a lámpát megtisztítja: rá is fér, tele van korommal . . . aztán tüzre teszi a halat . . . és . . . és

Végre elaludt.

De egyszerre feljédt ismét, mert Riek-hangosan horkolt.

A hőség türethetetlen volt. Nesztelenül nyitotta az ablakot és bebocsájtotta a friss, éjszakai levegőt.

Reggel, amikor Io és Riek visszajöttek, az anya még az ágyban feküdt. Riek üde, kipirult arczczal toppant be, Io mély karikákkal a szeme alatt.

Az anya kidugta fejét az az alkoból.

— Mennyibe került?

— Huszonkét forint hatvankét cent . . .

— Mit?!

Hat szó, egyenkint három forint hetvenhét cent . . .

— Istenem, teremtm! Mennyi pénz? Hat szóra volt szükségetek?

— Természetesen: »Wolters . . . indiai . . . hivatalnok . . . Samarang . . . Igen . . . Io.«

— Az »indiai« elhagyhattátok volna, ostobák! No de mindegy! Jer ide Io, adok egy csókot az eljegyzésedre!

általa feltüzelt agitáció sikerét. Ezt magyarázta tegnap is a tábornagy a királynál és a keddi audiencián is hibetöleg azt fejtegette, hogy az általános választói jog propagandája csak előny lehet az uralkodóháza. Az országban sikerül a koalíció ellen hangulatot keltetni, ezt a koalíció is észre fogja venni s föltétlenül meglesz a dolognak az eredménye, hogy enged a követeléseiből.

Igy aztán a kormányra kerülhet. Hogy pedig miképen intézi el majd az országgal a koalíció az általános választói jog dolgát, amiatt fájjon az ő feje. Ezzel érvel a tábornagy és vannak, akik föltételezik, hogy a király ebbe bele megy.

Ezt a nézetet azonban kevesen vallják. Remélik, hogy mikor olyan nagy és fontos érdekek forognak kockán, a király mégis véget vet azoknak a *veszedelmes játékoknak*, amelyeket magyar tanácsosai a törvényrel, joggal, a magyar alkotmánnyal, a monarchikus eszmével és a magyar nép nyugalmával üznek. A választási reform normális törvényhozás útján alkotandó meg, de tüzes csóvával való bedobása a nemzeti izgalom puskaporos hordói közé, robbanó bombával a nemzet ellenére, olyan *példátlan és lelketlen vakmerőség*, amely beláthatatlan következményekkel jár. A király tudja, hogy sokkal több rosszat hozhat, mint amennyi jóval biztatni alkalmas. És ezért általános a remény, hogy a király ismét keresni fogja a nemzet választott többségével való megegyezésnek üdvös útját és elbocsátja a Fejérváry-kabinetet.

Minisztertanács.

Ma délelőtt tizenegy órakor a kormánynak a fővárosban időző tagjai minisztertanácsra gyűltek egybe. A minisztertanácsnak — mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti — *Neue Freue Presse* értesülése szerint az a feladata, hogy a korona kívánságához képest *változtasson a kormány programján*. Osztrák politikai körök reformakciói szerint a királynak nemcsak az általános választói jog, hanem a program egyéb pontjai ellen is van kifogása. Így Fejérváry előterjesztéseit módosítani kívánja a *közgazdasági reformok, a külügyi paritás, a zászló- és jelvénykérdés reformja és a kilenczes-bizottság programja* dolgában.

A *N. W. Tgb.* jelenti: Bécsi politikai körökben az a meggyőződés, hogy a király az általános választói jogra vonatkozó tervezett *előzetes szankciót semmi szin alatt nem fogja megadni*. Azt hiszik itt, hogy a magyar minisztertanács új javaslatot talált a választói jogra s ezzel még ma Fejérváry Bécsbe érkezik. Mindazonáltal az a vélemény, hogy ez sem használ semmit az ügyvezető kabinetnek és számolnak azzal az eshetőséggel, hogy *Fejérváry holnap lemond*.

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: Báró Fejérváry Géza miniszterelnök *ma délután Bécsbe utazik*. O felsége holnap délelőtt magánkihallgatáson fogadja a miniszterelnököt.

Tanácskozás a képviselőházban.

A szeptember 15-iki első ülés dolgában ma délelőtt tanácskozás volt, amelyen a képviselőház elnöksége részéről résztvettek *Bolgár Ferencz és Rakovszky István* alelnökök, a pártvezérek részéről pedig jelen voltak: báró *Bánffy Dezső, Darányi Ignác, Vázsonyi Vilmos* és gróf *Zichy Aladár*.

A Zeysig-affaire.

A Zeysig-affaire még igen kellemetlenül válhatik *Kristóffy*éknak. Egy tizenkét tagból, képviselőkkel és írókból álló jury behatóan át-

vizsgálta az eddig rendelkezésre álló anyagot és abból azt a meggyőződést merítette, hogy a röpiratot egyenesen avval a célzattal rendeltek meg, hogy a koalíciót diszkreditálják vele a király előtt. Ki fog sülni, hogy az író sokkal közelebb áll a kormányhoz, mint a koalícióhoz.

Kudarczról-kudarczra.

Az általános választói jog különböző liberális harcsojai nem dicsekedhetnek valami különös hadiszerecsével. Sőt. Egyik fiaskó, a másik után éri a szociáldemokratákat és most úgy látszik a demokratákat is, a dicső ligával egyetemben.

Kezdjük *Nagyváradon* s a *demokratákon*. Köztudomásu, hogy tegnapelőtt nagyhangú gyűlést rendeztek az öreg *Fekete Sas* védőszárnyai alatt. Nagyban reklamirozták előre, mint a szociálisták gyűlését hetekkel ezelőtt s mint azt akkor, most ezt is fiaskó érte. Csak az irányadó szempontok voltak mások, az eredmény, jobban mondva eredménytelenség körülbelül egyforma lett. Értjük az általános, kegyetlen részvétlenséget, az örvendően gyér látogatottságot mindkét alkalommal. A gyűlésen, amelylyel szemben már megelőzőleg megokoltuk vezetőcikkünkben elitélő álláspontunkat s amely tudvalevőleg *Vázsonyi Vilmos, Benedek János* és *Leitner Adolf* képviselők égise alatt állott a hallgatóság jelentékeny perczentjét kíváncsiak alkották. Ott voltak azután a *vörösök* is, akik *lesték a fejleményeket*.

Mikor *Vázsonyi* az általános választói jogról szólva *Kristóffy* belügynök nevét említte, ami a kérdés tárgyalásánál egészen természeteszerű volt, a szociáldemokraták nyomban éljenzésbe csaptak, ez aztán a gyűlés vegyes érzelmű hallgatóságának egy részében kínos visszatetszést keltett. Maga *Vázsonyi* azonnal reparálni igyekezett a gikszerrel s azzal ütötte el egyelőre a kellemetlen intermezzó folytatását, hogy *aki megértette beszédét, nem lelkesedhetik Kristóffyért*. Ez még csak csorba volt s a gyűlés utána nyugodtan, unalmasan pergett le, az elnöki megnyitót is bele számítva, összesen hat főlszólással. *Várady Zsigmond dr., Vázsonyi Vilmos, Adorján Emil dr., Benedek János, Leitner Adolf* és *Halász Lajos dr.* voltak a szó-
nokok.

Mig maga a gyűlés csak erkölcsi fiaskóval járt s egy kis gikszerrel, szépséghibával, holmi közbeéljenzések alakjában, addig a szállóban rendezett esti banketten már *súlyos természetű fizikai kudarczczal* szolgált a demokratáknak, a liberálistáknak, a ligának és a szabadkőművességnek — a szociáldemokraták részéről. Ki hitte volna? *Bródi Ernő dr.* budapesti ügyvéd leszolta a szociáldemokratákat, amiért a törvénytelen kormánnyal szövetkeztek.

A *vörösök* ezt nem hagyták annyiban, hanem meglehetősen vastag hangon feleltek vissza. *Friedländer Samu dr.* szólott a lakomán és *Vázsonyit* epésen aposztrofálva megkérdezte tőle, *ha Kristóffy betérjesztené ismeretes javaslatát* az általános választói jogról szeptember 15 én megszavazná-e. *Vázsonyi* azt felelte, hogy *Kristóffy* ez esetben sem támogatná. Ekkor igen heves jelenetek játszódtak le. A szociálisták abczugoltak, a demokraták a szociálisták felé kiáltottak sértő szavakat. A helyzet igen kínos volt, a zaj, láрма, kiáltozás általános. A lakoma, amelyen különben *Kadosa Marczel dr.* is inkább támadó, mint helyeslő beszédet mondott *Vázsonyival* szemben, akitől azt követelte, hogy lépjen ki a koalícióból, viszont *Várady Zsigmond dr.* a szociálistákat oktatta ki, általános zürzavarban és rendkívül kellemetlen incidensek között *oszlott széjjel*.

Szóval a demokraták megjárták *Nagyváradon*. Ugy gondoljuk, ezt a kétes babérlevelet aligha fonják dicsőségük terézvárosi koszorújába.

De hát mit szóljanak országsszerte rendezett gyűléseikről a szociálisták? Pedig hogy dobolták és trombitálták gyűléseiket. 250. Irták kerek, kövér számokkal. És az ország népe

mit felel a hiradásra? Elveszi a számból a nullát s a megmaradt huszonötöt irgalmatlanul elhegedüli a téglaszinü embereken. Ugy bizony, a központi kiküldötteken, a szónokló elvtársakon a szó legszorosabb értelmében elverik a port. Rájuk jár a rud keményen. Egyik helyről a másikra verik, kergetik, püfölik őket. Ime egy-két elpáholási eset a frissebbekből mutatóba.

Tudjuk, hogy e téren *Sopron* járt elől, majdnem azt mondtuk jó példával. A szociál megakarták zavarni *Apponyi* beszédét, hanem pórul jártak. Rettenetesen elpáholták őket, ami azóta egymásután többször ismétlődött egyebütt is a legutóbbi napok alatt. *Aradon* összetörte a nép az asztalt, amelyen a szociálista szónok állott. *Rákospalotán* lehetetlenné tette a hallgatóság a gyűlést s az ellenzéki képviselők beszéltek. *Csornán* sem tudták megtartani gyűlésüket a szociálisták. *Esztergomban* szétgurasztották őket. *Paks*on körülbelül úgy jártak, mint *Rákospalotán*. Ők hirdették a gyűlést a koalíció ellen s mégis a koalíciós szónokok beszélhettek. *Nagyenyeden* is elverték őket, csak úgy ropogott. *Szilágysomlyón* detto. *Kassán* is megzavarták őket.

Itt van aztán most a legutolsó vasárnap, amely szintén csöstől zuditotta rájuk az áldást. Így *Nagykanizsán*, a néppárt régi erős várában, ahol annyira megjuhászottak már előre, hogy a kerület képviselőjét, *Zichy Aladár* grófot, az országgyűlési néppárt elnökét is meghívták a gyűlésre, aki azonban nem fogadta el a meghívást, elmentek azonban helyette választói. Főként a lelkes kiskanizsaiak, köztük a híres kortesvéru menyecskek s a gyűlést megakadályozták. A rendőrkapitány föl is oszlatta. *Kaposváron* is csak sűrű közbeszólások zápora mellett folyhatott le az okvetetlenkedés. Késő éjjeli órán veszszük fővárosi telefonjelentés útján a hirt, hogy ugyanazok a mult vasárnap kudarcz érte a szociáldemokráciát *Selmeczbányán* is. Ide *Kondor Bernát* nevű központi kiküldött jött le a fővárosból és a népgyűlésen durván kikelt a függetlenségi párt ellen. A közönség egy ideig, idegesen és bosszankodva ugyan, de megtorló eszközök alkalmazásba vétele nélkül hallgatta. Végre is megsokalta a piszkolódást s *Kossuth* nevének kiejtésékor hatalmas éljennel jelezte tiltakozását a gyalázkodás ellen. *Kondor Bernát* azonban fájához illő zsbivásári hangon nyelvelt tovább. A hazafias közönség ekkor a *Kossuthnótát* énekelte s aztán olyan általános lett a zajongás, hogy *Kondor* nem csak szóhoz nem jutott többé, hanem *Kuthy* reneőrkapitány még a gyűlést is kénytelen volt föloszlatni és a népszerű szónok *csak rendőri fedezet alatt* tudta épen elvinni az irháját.

Ezek csak a főbb esetek. Ki győzné hamarjában az utóbbi hetek valamennyi kudarczát elősorolni. Annyi bizonyos, hogy a nép észretér. Még ahol meghallgatták is a szociáldemokratákat, előbb többnyire azt kellett hazudniok, hogy ő hazafiak ám, nem is tartanak fönn érintkezést a nemzetköziséggel. Jól van jól, ismerünk szép maszk. Azaz, dehogya is szép. Kár, hogy erre mifelénk Biharban a népcsalóknak még mindig akad közönségük, mint most vasárnap is Asszonyvásárán.

Szeretjük hinni, hogy ezek a mostani gyűlések, a sok egymást rohamosan követő kudarcz alaposan hozzájárul a téglaszin lobogó elbuktatásához. Tény, hogy országsszerte olyan csufos vereséget szenvedett ebben a mostani próbálkozásban, amelyen a tegnapelőtti budapesti népgyűlés a maga jerikói lármájával mit sem segíthetett. Dehát így van jól, mindenki megkapja, amit keres. (h.)

Az alkohol ellenes kongresszus.

A nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszus ma délután 4 órakor vette kezdetét Budapesten a Magyarországi Négyesületek Szövetségének a Mücsarnokában rendezett nyilvános gyűlésével. A kongresszus e hó 16-ig tart. Rendezésében, mint már bővebben jelez-

tük, részt vesz a Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége is, mely tartandó ülések részletes programját a következőkben állapította meg:

1. Szervezeti ülés. Szeptember 13-án délután 4 órakor a Szent István-Társulat dísztermében. Elnök: *Fischer-Colbric* Agost dr főszentelt püspök, kassai koadjutor. — Előadók: 1. Nieszlovszky prépost (Pleschen Posen): Az egyház és alkoholelles mozgalom (Stellung der Kirche und Alkoholbewegung). 2. Dürr Bernát (Krumbach-Voralberg): Alkoholelles mozgalom a papnevelőkben. (Die Nothwendigkeit des Abstinenzbewegung in Priesterseminarien). 3. Lenard Lipót (Feldes-Krajna). Az alkoholelles mozgalom gyakorlati oldala. (Die praktische Seite der Alkoholbewegung.) *Szentiványi* Károly (Budapest). A lelkipásztor fegyverei az alkohol ellen. 5. *Koslik* Ottó (Wien). A keresztiszövetség és abstinens papok szövetsége. 6. *Giesswein* Sándor dr. (Budapest). Az egyházi szervezkedés körvonalai. Ha a tárgyak kívánják, elnök az ülés folytatását 14-ikére kitűzheti.

II. Alkoholelles katolikus estély. Szeptember 13-án este fél 8 órakor a Katholikus Kör dísztermében (VI., Molnár-u. 11.) Előadások: 1. Kapitza János (Tischau). Die Alkoholbewegung. 2. *Geöcze* Sarolta (Budapest). Alkohol és a családi élet. 3. Dr. *Csillag* Gyula (Budapest). Alkohol és nevelés. 4. Dr. *Vragassy* Vilmos (Prasitz). Zur Alkoholfrage. 5. Orel Antal (Wien). Intelligenz und Alkoholismus. Az estély jellegének megfelelő étkezés, illetőleg szórakozás, zene, ének, szavalat és felszólalások.

III. Alkoholelles katolikus népgyűlés. Szeptember 14-én este fél 8 órakor a városligeti Iparcsarnokban. Elnök: dr. *Zlinszky* János o. k. szöv. alelnöke Előadók: 1. Dr. *Schmüderich* B. (Vestfalia). Alkohol und Kraft. 2. *Haller* István (Budapest). Alkohol és kenyér. 3. Orel Antal (Wien). Alkohol und Sozialfrage. 4. *Szentiványi* Károly (Budapest). Alkohol és haladás.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 16—17. Lőverseny.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Szept. 24. Ügétő versenyek a nagyváradai gyepen.

* **Személyi hír.** *Bary* József a nagyváradai törvényszék elnöke tegnap Tenkére utazott a járásbíróság ügymenetének megvizsgálására.

* **Bucsuk.** Mult vasárnap, Mária nevénapján, mint ismeretes egyházmegyénk két plebániájában ülték meg a hivek templombucsuikat hagyományos kegyelettel és ünnepséggel. *Köröstarjánban*, mint jeleztük már előzőleg, *Fetszer* Antal apátkanonok, provikárius mondotta a nagymisét asszisztenciával, az ünnepi szentbeszédet pedig *Halász* Gyula a papnevelőintézet lelkiigazgatója tartotta. Délben barátságos ebéd volt *Hamernyik* Sándor plebánosnál, amelyen *Fetszer* Antal, *Halász* Gyula, *Lindenberger* János dr, theologiai tanár, *Csicsay* Alajos papnevelőintézet aligazgató, *Richter* Jenő palotai, *Gubicza* István biharpüspöki plebánosok, *Kaczvinszky* Andor gazdatiszt, *Tóth* István nagybirtokos, *Köszeghy* Béla községi jegyző és a környékbeli tanítósg vett

részt. *Tótleken* az ünnepi istentiszteletet s a predikációt *Vucskics* Gyula dr nagyváradai plebános tartotta. A kedélyes ebéden *Vagaszky* János plebános házában részt vett a környékbeli papságból *Trenhauser* József esperesplebános.

* **A főgimnázium új tanára.** A premontrai-rend nagyváradai katolikus főgimnáziuma *Bertrain* Bruno mellett, ki *Hill* Antal helyét foglalta el, még egy új tanárt kapott a most megkezdett új tanévre. Ugyanis dr. *Kolozsváry* Béla tanár, ki már hónapok óta beteg s szabadságon van, bár állapota sokat javult, még most is gyengélkedik s nem foglalhatta el tanszékét. Evégből a járszói prépost *Kolozsváry* helyettesítésére *Remes* Vidor próbaéves tanárt küldte a rend nagyváradai gimnáziumához.

* **A csornai prépost halála.** Keszthelyről táviratozzák, hogy dr. *Kuncz* Adolf csornai premontrai prépost Türrjén látogatóba volt és ott hirtelen meghalt. *Kuncz* 1841-ben született és 1884 óta volt rendprelátusa. Előbb a szombathelyi kerület országos képviselője volt, de amikor a rendprelátusává lett, lemondott mandátumáról. *Kuncz* tudományos téren jelentékeny munkásságot fejtett ki. Önálló műve, Szombathely monográfiája.

* **Mezey-alapítvány.** *Mezey* Mihály 25 éves tűzoltóparancsnoki jubileuma alkalmából az ünnepelt vasárnap számos üdvözlő levelet kapott. Egyesek maradandóbb emléket akarnak biztosítani ez alkalomnak s egy alapítványt akarnak létesíteni «Mezey-alapítvány» cím alatt, azon czélból, hogy annak kamatait a tűzvész helyén megsebesült tűzoltók segélyezésére fordítják. A jubileum ünnepségén már folytak is be adományok; dr. *Hoványi* Géza és dr. *Berkovits* Ferencz adományoztak az alapítványra 10—10 koronát.

* **Nász a Wekerle családban.** Ifjabb dr. *Wekerle* Sándor miniszteri segédtitkár, dr. *Wekerle* Sándor a közigazgatási bíróság elnökének fia ma tartotta esküvőjét a belvárosi plebánia templomban özvegy *Geist* Gyuláné leányával *Lilivel*. Násznagyoknak *Tarkovich* József ny. államtitkár és *Szerb* György országgyűlési képviselő szerepeltek.

* **Szociálista gyűlés Biharmegyében.** Vasárnap népgyűlés volt Asszonyvásáron, amelyet az újjászervezett szociáldemokraták tartottak. A környék összes községeiből számosan mentek a népgyűlésre. A népgyűlés szónoka *Beller* Antal volt, kit korán reggel több száz főből álló néptömeg várt a Budapestről érkező vonatonál. A gyűlés a piac téren folyt le. *Beller* beszédében fejtegette pártjuk állásfoglalását a most folyó küzdelemben. A koalíció becsületét csak az mentheti meg, ugymond, ha törvényre emelik az általános titkos választói jogot. Az újjászervezett szociáldemokraták is csak addig vannak mellettük, amíg ezért küzdenek és elvüket fel nem adják a kamarilla megbízottainak. Végül egy határozati javaslatot nyújtott a népgyűlés elé, amelyben a választói jog törvényre emelését követelik. A javaslatot egyhangulag elfogadták.

* **Országos vásár.** Tegnap kezdődött Nagyváradon az őszi országos vásár. Óriási sokadalom verődött össze a Nagypiac-téren, de már az állatvásártereken nem volt ilyen nagy mozgalom. Sertés kevés és igen drága volt. Az iparvásár az óriási közönség dacára gyenge volt. Nagy élénkség uralkodott a komédiás bódék körül. Van annyi látványosság, hogy fele sem kellene s van közöttük néhány olyan, amelyre nem lenne szabad engedélyt adni, mert valóságos csalás.

* **Uj kath. templom Tasnádon.** A nagyváradai egyházmegyéhez tartozó Tasnád szilágymegyei községben a templom annyira megromlott, hogy be kellett zárni s elbontani. Most ismét diszes, új templom ékeskedik a régi helyén. Az új templom nem csak disze a fejlődő községnek, hanem az egész környéken nincs párja.

Dr. *Szmrecsányi* Pál váradai megyés püspök bőkezűségéből több, mint 100.000 kor. költségen egy év alatt pompás róm. kath. templom épült fel a régi helyén. A 3 hajós templomot német-román stílusban *Feizer* Károly püspökségi főmérnök terve alapján *Stegmüller* Árpád debreczeni építész építette.

A templom kis magaslaton áll s kőfallal van körülvéve. Az épület külső mérete 45 m. hosszú és 18 méter széles, tornya 52 m. magas. A főkapuhoz 6 lépcső vezet s a kapu béléte román oszlopok fűrészdiszszel fedett ivékkel. A timpanon közepén dombormű alakításban az «Agnus Dei» — Isten báránya — a zászlóval s fölötte a kereszt. A homlokzat másik disze a Katalin-kerék diszszel ellátott hatalmas ablak, majd ormós pillérek közé loglalt óralap. A főhajó két oldalán 3—5 méter félerezű tető alatt 3 ormós támogató falal ellátott mellékhajó nyílik félkörös kettős ablakokkal s ezentul 18 m. szélességben a kereszthajó emelkedik. Az egész épületet a 9 m. széles szentély félkörben zárja be. A főhajó mindkét oldalán 3—3 félkörben végződő hatalmas ikerablak román oszlopfejekkel, s a peremén lóhere diszszel. Ugyanily diszes ablak látható a kereszthajó oldalain. A szentély félkörös ivezetén is 2—2 diszes ablak. Az egész templom czinkfedéllel borítva. A templom 4 hatalmas pillérrel van 3 hajóra felosztva, s 11 méter magasságban 4 fehér domborivekkel határolt mezőben a középhajó felett a dongaboltozat. A kereszthajó 14 m. magas kupolája találkozik a szentély 12 m. magas félkörboltozatával. A mellékhajó 3 fülkére oszlik s átmenet rajtuk keresztül is a kereszthajóba. Maga a hajó szürke, míg a szentély rózsaszínű betonnal fedve.

A felszerelést a helybeli hivek, a püspökség s más jótékony adakozók áldozatkészségéből eszközölték és ezen a téren is elvitathatlan érdeme van *Balássy* Béla plebánosnak. Mindjárt a bejáratnál szembetűnnek a kóruspartó pillérek oldalára erősített fehér karrarai márvány szenteltvíztartók s a gyönyörű faragványokkal diszitett gyöntatószék. A főhajóban 40 román stílusú faragott pad. A kereszthajó egyik pillérjén dusan aranyozott kupolatető alatt emelkedik a szószék polichrom festésű, szép virágdiszekkel és műfaragványokkal. A kereszthajó egyik fülkéjében 4 m. magasságban sötétvörös háttérű fülkében áll előttünk a térdeplőn Pád. sz. Antal szobra a szokásos kivitelben. A kereszthajó másik fülkéjében látható a 8 m. magas és 270 m. széles, szintén román stílusú mellékoltár. A 180 m. magas szobor, rajta a sötétvörös faragványos fülkében sz. Adalbert érseket ábrázolja érseki diszruhában. Az oltár krémszínű, gazdagon ellátva román stílusú aranyozott faragványokkal s polichrom festésű diszitményekkel. Szimbolum gyanánt a szentségház ajtajára vésett színes dombormű, a fiait saját vérével tápláló pelikánt tünteti fel. A templom főekessége azonban a 10 m. magas s 350 m. széles főoltár, mely karcu tagozottságánál fogva áhitatos csodálkozásba ejti a szemlélőt. Itt is krémszínű az oltár alapszíne, de oly gazdagon aranyozott és polichrom festésű diszitményekkel ékes, hogy családísig utánozza a pompás majolikát. A templom teljes berendezését szigoru román kivitelben *Nagy* Nep. János temesvári oltárkészítő és szobrász eszközölte.

Szept. 15-én a gyengélkedő megyéspüspök megbízásából *Grócz* Béla prépost-kanonok áldja meg az új templomot.

* **Furcsa bosszu.** *Pribics* László bércocsi tulajdonos, a nála alkalmazásban volt *Marozsán* Györgyöt nemrégiben elbocsátotta a szolgáltatásból. Ezért *Marozsán* bosszúból vasárnap reggel megjelent *Pribics* László udvarán és az ott

levő bérkocsit egy fejszével összevágta azzal a kijelentéssel, hogy ha ő nem járhat a kocsival, akkor más se járjon vele. A garázda legény ellen az eljárást a rendőrség Pribics feljelentésére megindította.

* **A győri püspök gyászja.** Idősb *Széchenyi* Jenőné grófné született *Erdődy* Henriette grófnő, *Széchenyi* Miklós gróf győri megyéspüspök édesanyja mult pénteken a sopronmegyei Szany községben, a püspök kastélyában, szív-széllhűdésben elhunyt. Az elhunyt grófné hatvanhétéves volt s éppen tavaly nyáron ünnepezték férjével nagy fényvel vejük *Erdődy* Gyula gróf vasvörösvári kastélyában negyvenéves házassági jubileumukat. Most fia látogatásán időzött Szanyban, hol senki sem sejtette a közeli katasztrófát. A főpásztor szoborszentelésen vett részt Sopronban, itt értesült a hirtelen gyászsejtről. A holttestet vasárnap szentelték be s Szanyból átszállították Vasvörösvárra, ahol az *Erdődy* grófok családi sírboltjában helyezték nyugalomra.

* **Csalás pénzváltással.** Freid József tímár segédet tegnap délelőtt két ember a piacon a nagyvásár zajában megkérte, hogy váltson fel neki 20 koronát. Váltásközben két koronával becsapták. Káros panaszára az eljárás a család ellen, akikről megállapították, hogy Kiss József és Orlándi József voltak, az eljárás folyamatba tetetett.

* **A polgári leányiskola tanítónőinek fizetése.** Három év óta huzódik a nagyváradai községi polgári leányiskola tanítónőinek fizetésrendezés ügye. A polgári leányiskola tanítónői kara ugyanis azt kérte, hogy ugyanolyan fizetést állapítson meg részükre a város, mint a polgári fiúiskola tanítói kapnak. A törvényhatóság a tanítónők kérelmét egészében nem teljesítette, hanem csekélyebb összeggel emelte csak a fizetésüket. A polgári leányiskola tantestülete a gyűlés ezen határozatát megfélembreztette a miniszterhez. A kultuszminiszter a felebezésnek helyet adott s a határozatot feloldotta; egyben felhívja a várost, hogy a törvényszerű fizetés mielőbbi megállapítását rendezze.

* **Lőporrobbanás egy boltban.** Dettán a tegnapi vásár alkalmával Jager Mátyás és fia vaskereskedő cég üzletében ismeretlen okból a lőporkészlet felrobbant és az üzletben lévő Bausel Frigyes üzletvezető és Horváth Lajos földmives súlyosan és 30 vevő könnyebb sérülést szenvedett. A robbanás a vásártéren nagy pánikot okozott.

* **Halálozás.** Részvétel értesülünk egy derék, munkás iparos polgár: *Patta* Manó órás és aranyműves váratlanul bekövetkezett haláláról. Életerős, izmos termetű férfi volt s betegsége pár nappal ezelőtt lépett fel s meg is ölte. A családi gyászjelentés a következő:

Patta Ferencz és neje, gyermekeikkel; *Patta* Gyula neje és gyermekei; *Patta* Anna, *Patta* Juszta és férje *Buchmüller* Gusztáv és gyermekeik; valamint az összes rokonok nevében mély fájdalommal tudatják felejthetetlen testvérük, sógoruk és nagybátyjuk *Patta* Manó-nak f. hó 10-én, d. u. fél 3 órakor, rövid szenvedés után, életének 45-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 12-én, d. e. 11 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Szt. János-utca 4-ik sz. háznál beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 13-án, d. e. 10 órakor fog a várad-olaszi-i róm. kath. plébánia-templomban az Eggek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1905. szept. 10. Aldás és béke porairal

* **Bella ideges.** A nyájas meg a nyáj nélkül való olvasó most bizonyára valami szeszélyes

szépségre gondol. Talán büszke bálkirálynőre, aki szépségdíjat nyert a fürdőszobában s most hazatérve valósággal agyongyötri életre-halálra kész udvarlót kegyetlen szeszélyeivel. Esetleg csábos szőke asszonyra, aki üde, mint a tearóza és kiszámíthatatlan, mint az áprilisi idő s aki talán éppen migrénstífert gyötri az orvost és a patikáriust.

Nohát, nem így van. Nem kertelünk tovább, hanem, hogy senki illuziókban ne ringatózzék, hát megmondjuk a goromba igazságot. *Bella* bizony egy az állatok gyöngédméhez tartozó — *honvédlő*. De milyen! Szinre pej, korát nem illik elárulni, természetét tekintve pedig makranczos, csökönyös, bogaras s mint aféle modern állat — ideges. Mostanában lapunk barátját vitte kedves falusi ekszkuzióra. *Bella* az ideges pej odafelé is idegzsabát kapott minden domb előtt s úgy kellett a kocsinak fölvezetni, különben egy tapodtat sem ment. Még ez hagyján. Visszafelé, amikor a bakon is ült yalaki a kocsis mellett, akkor már lejtőnek le is vezetni kellett mindenütt. Még ez nem volt elég. *Bella* öngyűlölete látván a bakon ülő idegent, amikor meg-megállt, vezetés mellett sem indult el, hanem *hátravésett* mindaddig, amíg az utas is le nem szállt a bakról a kocsis után. Így ment ez jó darabig, míg nem a kocsis mellett ülő végre is elunta a dolgot s bár hintón indult meg, nem szekéren. haza mégis gyalog jött. És mindezt *Bella* idegessége tevé. *Bellát* igazán be kellett volna mutatni a legutóbbi állatorvosi kongresszuson tanulmányozásra. Most még csak azt jegyezzük meg, hogy *Bella* azért ilyen neuraszténikus, mert párja valahol gyakorlaton van. Az idegroham alapmotívuma tehát a hűség. Ami minden esetre tiszteletreméltó.

* **Öngyilkossági kísérlet** *Pellei* Lidia adórjani illetőségű 32 éves ev. ref. vallású napszamos nő, 5 gyermek anyja tegnap délelőtt a Gyár u. 45 sz. a. öngyilkossági szándékából zsiros szódát ivott, és súlyos belső sérüléseivel a mentők a közkörházba szállították. Itt kihalgattatván, tettének okára nézve azt adta elő, hogy *Gacsádi* István már egy hét óta négy gyermekével együtt a legnagyobb nyomorban ott hagyta s csak egy gyermeket vitt el magával. Minthogy pedig magát fentartani nem tudta, megakart válni az élettől. Sérülése igen súlyos.

* **Brutális napszamos.** *Erős* Péter Téglavető-utca 6. szám alatti lakos panaszt emelt a rendőrségnél, hogy tegnapelőtt este ifj. *Erős* Pétert *György* János favágó napszamos, amiért az udvarra nem engedte bemenni *Csizmadia* István után, kit meg akart verni, a kezében levő ásonyéllel balhalántékán megütötte s rajta életveszélyes sérülést okozott. A rendőrség a brutális napszamosot letartóztatta.

* **Apró hírek.** Lengyel Etelka Gilányi-utca 1. szám alatt levő lakásának ablakait az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek betörték s 44 korona kárt okoztak neki. Az ablakverők ellen a rendőrség az eljárást folyamatba tette. — *Weinberger* Hani vámház-utca 27. szám alatti lakos tegnap délelőtt elmenvén hazulról, takarítónője *Erdei* Mária a nyitva hagyott szekrényben levő 12 koronát ellopta. A tolvaj takarítónőt a rendőrség vette pártfogásába. — *Doma* Flori panasolta a rendőrségnél, hogy tegnapelőtt reggel 7 órakor *Zahortya* János a lakásukból egy vég golyócsot, 2 törülközőt, 1 lepedőt és több ruhaneműt s körülbelül 14 korona készpénzt ellopva eltávozott. A kámforra vált élettársat a rendőrség nyomozza. — *Droppa* Mihály csavargó napszamos a mult héten 6 darab zsákot akart eladni *Friedländer* Hermann szibárusnak. Ez a zsákokat elvette a napszamostól és figyelmeztette a rendőrséget, hogy *Droppa* valószínűleg lopás útján jutott a zsákokhoz. Tegnap hajnalban újból felkereste *Friedländer* *Droppa* és eladásra kínált neki egy pár csizmát és egy szűrt. *Pápai* Lajos rendőr felszólította *Droppát*, adjon felvilágosítást, hogy a tárgyakat hol szerezte, de miután igazolni nem tudta magát, a rendőr bekísérte a torony alá, ahol lezárattott.

x Lapunk t. olvasóközönségének szives figyelmét felhívjuk **Cziller Imre** előnyösen ismert, jóhírnevű divatáru cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

Iskola év kezdetére!

Gyermekek felruházására **kalapok, cipők, fehérneműek, keztyűk, harisnyák** stb. feltűnő olcsón

FÁBRY TESTVÉREK Fő-utczai keresztény áruházában szerezhetők be.

Ugyanott 2 fiatal segéd és 2 tanuló felvétik.

EGYESÜLETEK.

Választmányi gyűlés a katolikus körben.

A nagyváradai katolikus kör nyári szünet után tegnap délután tartotta meg első választmányi ülését. *Palotay* László pápai főpap elnöklelte alatt jelen voltak: *Fetser* Antal, *Dus* László, *Frankó* Endre, dr *Vucskics* Gyula, *Stark* Gyula, *Kelemen* Kálmán, *Tóth* Márton, id. *Jelinek* Ferencz és dr *Imrik* Gusztáv titkár.

A választmány több folyó ügyet intézett el. Ezek közül jelentősebb az, hogy addig is míg a tervezett építkezésből lesz valami, jelenlegi helyiségének *villamos szellőztető* készülékkel való ellátása iránt a lépéseket megtette.

Elhatározta továbbá a választmány, hogy a kör buzgó háznagya *Stark* Gyula 40 éves tanítói jubileuma alkalmából rendezendő ünnepségben küldöttségileg résztvesz s őt pedig üdvözölni fogja.

Végül új tagokul felvették *Karsay* Zsigmond pénzügyi tisztviselő, *Resch* Mihály székesegyházi énekes, *Horváth* István polgári iskolai tanító, *Goldburg* Ferencz postatiszt, *Fekete* József vendéglős, *Halmos* András nagyvárad-ujvárosi római katolikus kántor.

A mérnök-egylet megalakulása.

A nagyváradai mérnök és építész egyesület létesítése tárgyában a tavasszal megindított mozgalom sikerre vezetett és a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályzattal, *Száhländer* Károly korelnök elnöklése mellett, az egyesület saját helyiségében f. hó 10-én véglegesen megalakult. Az egyesület ügyeinek vezetésére *Nagy* Sándor kir. mérnököt választotta meg titkáru.

Elnököt az egyesület, alapszabályai szerint, nem választ, miután az elnöki tisztelet minden alkalommal a jelenlevő legidősebb rendes tag végzi.

Az egyesületnek több mint 60 rendes tagja van, a kik között a Nagyvárad és vidéken működő összes mérnökök, építészek, gépész mérnökök, vegyészek és építőmesterek helyet foglalnak.

Az egyesület célját képezi a műszaki kar tagjainak egyesítésén kívül, a felmerülő közérdekű műszaki kérdések tárgyalása és megvitatása. Az egyesület létesítése által a nagyváradai műszaki kar régi óhaja valósult meg.

A «Harmonia» rendkívüli közgyűlése.

A nagyváradai «Harmonia» zeneegylet vasárnap délelőtt a községi polgári fiúiskola dísztermében dr. Waldmann Géza elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott.

Elnök megnyitván az ülést. — Ennél fogva felkérte Fodor Sándor egyleti tagot az indítvány felolvasására. Ennek értelmében indítványozó arra kérte a közgyűlést, hogy dr. Waldmann Géza elnök és Hirschmann Gyula főjegyző lemondását — tekintettel az egylet megalakítása és múlt évi működés körül kifejtett buzgó tevékenységükkel szerzett érdemeikre, ugyisint arra, hogy eltávozásuk csak rövid időre, egy évre történik — el ne fogadja, hanem az elnök mellé évenként megválasztható társelnököket a főjegyző a távollevőknek idejére pedig helyettes főjegyzőt válasszon.

A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta s társelőknek a zenekar részére dr. Bartha Andort, az énekkar részére dr. Krüger Jenőt, helyettes főjegyzőnek pedig Fodor Sándort választotta meg.

Ezután a szintén távozó Kaczián Károly egyleti pénztáros bemutatva az igazgató választmány által megvizsgált mérleget, elszámolást és pénztári kimutatást, melyet a közgyűlés teljes rendben talált és a pénztárosnak lelkiismeretes és pedáns működéséért, a felmentvény megadása mellett, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Utódjául Györgyi Adorján, az egyleti zenekar egyik első hegedűse lett megválasztva.

Az újonnan választott tisztviselők szép szavakban köszönték meg a közgyűlésnek a beléjük helyezett bizalmat, kikhez ezután dr. Waldmann Géza elnök lekesítő és buzdító beszédet intézett, mire a közgyűlés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

Nemzetiségi izgató. Boku Szevért, az aradi Tribuna muukatársát a nagyváradai esküdt-szék nyomtatvány útján izgatás elkövetett vétsége miatt 3 havi államfogházra és 500 korona pénzbüntetésre, Hadfy Károly nagyszentmiklósi főszolgabíró ellen nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt pedig 14 napi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Boku semmiségi panaszszal élt, amelyet most a kúria elutasított s az ítéletet helybenhagyta.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.) A király Fejérváry propozícióit nem fogadta el, ez a föltevés most már egészen bizonyos. A királynak súlyos aggodalmi vannak Fejérváry előterjesztéseit illetőleg s nincs abban a helyzetben hogy elfogadhassa őket. Ez előre látható volt. Ami a döntést illeti, hova tovább erősebb lesz az a nézet, hogy a király a döntéssel várakozni fog, nehogy az ő szempontjából rendkívül bonyodalmas és kényes kérdésben valamit esetleg elcsúsztat. Körülbelül ilyenféle lehet az udvar fölfogása, ami a végleges döntést, amelyet már hónapok hosszú során keresztül szivszorongva hiába vár a nemzet, most ismét tetemesen késleltetni fogja. Végre azonban talán a nemzet és a magyar nemzetállam javára.

Uj propozíciók.

Bécsi előkelő politikai körökből kiszivárgott hírek szerint a király semmi-

esetre fogadja el Fejérváry eddigi előterjesztéseit. Eppen azért Fejérváry újabb propozíciókat fog tenni a királynak. Természetesen az ügyvezető egy könnyen nem akarja kiengedni kezéből a végrehajtóhatalom gyeplőit.

Pedig hát már most mégis csak az lesz a vége. Hogy az új propozíciókat előterjeszthesse, hosszasan megbeszéltek a szóban forgó kérdéseket a ma délelőtti minisztertanácsban. Fejérváry a minisztertanács után ez okból nyomban Bécsbe utazott, hol a király holnap fogadja kihallgatáson.

A kormány és a Ház.

Miután a király semmi szín alatt sem egyezik bele abba, hogy az ügyvivő miniszterelnök programját az általános választói jogot illetőleg szeptember 15-én előterjessze a képviselőházban, Fejérváry a mai minisztertanácsban megkérdezte minisztertársait, beleegyeznek-e abba, hogy a kormány programját ne terjessze a Ház elé.

Ha a kabinet ebbe a negatívumba beleegyezik, akkor Fejérváry új kormány programot fog kidolgozni, de ha nem, akkor azonnal le fog mondani és mint lemondott miniszterelnök jelenik meg a képviselőház legelső ülésén.

Intrika.

Egy fővárosi esti ujság úgy értesül, hogy Fejérváry azzal hitegette a királyt, hogy az általános választói jog hirdetésével lényegesen meg fog változni a helyzet. A nemzet el fog hidegülni a koalíció iránt s így majd lassan sikerülni fog szétrobbantani. De ez az intrika nem vezetett eredményre. A király a szocialistákkal való paktálást, kaczerkodást kezdettől fogva nem jó szemmel nézte. És határozottan rosszalta mindig is, hogy a szocialisták most az egész országot lángba borítják. Az áskálódás tehát még sem vezetett eredményre.

A lemondás.

Egyik fővárosi esti ujság szerint Fejérváry első lépése lemondásának előterjesztése. Egy másik képes esti lap értesülése szerint Fejérváry már régen följajánlotta lemondását, most aztán a körülmények kényszerítő hatása alatt holnap formálisan is be fogja nyújtani. Ugyane lap tudósítója előtt Bánffy is úgy nyilatkozott, hogy a kormány már jóval ezelőtt beadta lemondását, de a király nem fogadta el.

A kibontakozás.

Andrássyt, Bánffyt és Wekerlét emlegetik, mint akik a kibontakozást előkészítésére a legalkalmasabbak lesznek. Mindez azonban csak pusztán kombináció. Legalább ma még másnak nem volna nevezhető. Tény az, hogy a válság a király állásfoglalásával fordulóponthoz jutott s a nemzet most már bizik és reménykedik szebb, jobb jövőjében.

Justh Horvátországban.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. távirata.) A házelnök kijelentette, hogy utjának az udvariassági aktuson és megismerkedésen kívül

czélja volt a horvát kulturális gazdasági és politikai viszonyok közvetlen megismerése. Akikkel érintkezett, kíváncsnak tartják, hogy süröbben tárgyalhassanak együtt a magyar-horvát ügyekről.

Megyék ellentállása.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.) Pozsony vármegye közgyűlésén a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedett. — Zala vármegye a kormány megsemmisítő határozatának mint törvénybe ütközőnek hatályt nem tulajdonít s azt figyelmen kívül hagyja.

A Zeysig-röpirat szerzőjét elfogják.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.) Éjjel 2 órakor telefonon jelenti fővárosi tudósítónk: Zigány Árpádot, a Zeysig-röpirat gyanújában Dömsödön letartóztatták és éjjel után bezárították a fővárosba, hol a rendőrségen bevallotta, hogy a röpirat jórészét ő írta, a többi munkatársai.

A kolera.

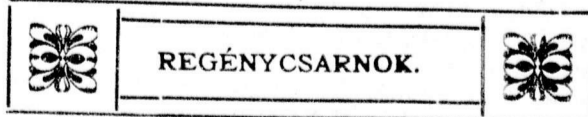
Budapest, szept. 11. (Saját tud. távirata.) A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, intve, hogy a tisztaságra ügyeljenek s óvintézkedéseket tegyenek, nehogy a járványt az északkeleti határon behurcolhassák.

A forradalom Oroszországban.

Tiflisz, szept. 11. Pétervári Távirati ügynökség. Bakuban a tüzelés egyre tart. Egy mohamedán házából rálöttek egy őrjáratra, miközben több ember meghalt. A rendőrségnek és a katonaságnak több helyütt sikerült a gyújtogatási és fosztogatási kísérleteket meghiúsítani. A rend helyreállítása végett a legerélyesebb intézkedéseket léptettek életbe. A legett gyárak munkásai nagy tömegekben hagyják el Bakut. Néhány kerületből igen nyugtalanító hírek érkeznek. Hir szerint sok örmény falut teljesen elpusztítottak és sok száz embert megöltek. Minthogy a katonai állomások igen messze vannak egymástól, a segélycsapatok igen megkésve érkeznek. Az egész tatár lakosság fellázadt. Az Arasz folyó perzsa partvidékének kurd lakosai a tatárokhöz csatlakoztak. Ez okból a perzsa kormányval tanácskozások folynak.

Elégedetlenek a békével.

Tokió, szept. 11. A progresszista párt agjai határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a kormányt a béke megkötése miatt élesen elítélik. A béke megkötésének módja lealázó és fölkelést idézett elő Tokióban, mert az ostromállapot proklamálását vontta maga után. Ez — ugymond — határozati javaslat — nem méltó és a maga nemében példátlan eljárás. A béke föltételei a nemzet érdekeibe ütköznek. A szólásszabadság megszüntetése a legméltatlanabb dolog, ami az alkotmányos kormány behozatala óta előfordult.

Szomszéd kiséjtárja.

5.

— Elbeszélés. —

Írta: Akhandesz István.

— Magdal te vagy? szölt közelebb lépve a sövényhez.

— Nem. Csak Klári, szölt a lány az alacsony sövény mellé lépve. Magda már

rég alszik, nem fáj a szive jó eltöltötte az időt Tihamér úrfival, megint felkereste a veteményes kertbe, egész estig együtt nevetgéltek.

— Kláril szolt a legény, elfeledve a déliben gondoltakat.

— Ne játszon velem, hagyjon már békét nekem!

— No nó, András ne ijedjen meg, nem is szeretem már, csak el ne szaladjon! Soh' se gondoltam, hogy ilyen félős legény. Nézze adok magának egy szép virágot, magam neveltem.

— Adj a hát ide a kalapját, hogy, tüzzem fel; Igy! szolta daru-toll mellé tűzve a virágot, s dévajkódva tette a legény fejére

Sok mindent beszélt még aztán Klári, de látta, hogy András szeretne menni, hát nem tartóztatta

— Áldja meg az Isten András! Ne várjon Magdára, mert régen alszik.

— Isten áldja meg Kláril szolt a legény induló félben.

— Ejnye-ejnye, még a kezét se nyújtja?

— Nem akartam tartóztatni, szolt mentegetőzve a legény s megfogva a feléje nyújtott kezét, mely észrevehetőleg remegett.

— Szép álmokat Kláril! Sietek mert a nyáját csak a koraszra biztam, oszt félek, hogy baj lesz, Magdával lett volna egy kis beszélni valóm: Isten áldja! szolt aztán távozóban.

— Mégis enyémnek kell lenni! sóhajt fel a lány szeretem: nagyon-nagyon. Sokáig bámult a távozó legény után, pedig már rég eltűnt a sötétben. Lassan beosont aztán szobájába, óvatosan vetve le ruháit, hogy zajt ne okozzon s lefeküdt, de csak reggel-felé tudott elaludni.

Sietve vette utját András a nyáj felé, sok időt töltött várt Magdára és az nem jött, nem várt rá. Helyette várt a gazdag szép lány. Hát jó mullatott Magda Tihamér úrfival? Nem tetszett neki sehogy se Magda viselte. Miért nem adja ki az utját annak az úrfinak! — vagy igazat beszél Kláril? Majd beszélék vele gondolta, megmondom neki, hogy fizesse ki az úrfit, ne legyen gáncs közöttünk, mert, ha én mondom meg neki, akkor baj lesz! Nem akarnék pedig összeperlekedni vele.

De tudja Isten, nem érzett a legény olyan különös elkeseredést most, mint ezelőtt, ha hallotta, hogy Tihamér Magda után jár. Az ördög kezdé kísérteni újból, feltűnt előtte Klári alakja s elnevette magát.

— Kláril Kláril! Elakar csábitani gondolta, jó, majd résen leszek ám oszt' engem nem nevezsz ki tudom mint a többieket.

Soká gondolkozott András össze-vissza míg a nyájhoz ért, mely szétterülve legelészett, össze terelte aztán, s megindult a szárnyék felé. Sietett, hogy a reggel közel érje és a fejésre ott legyen, mert hátha ki jön a gazda, mert ki szokott jönni.

Korán felkergette Tóth Imre háza népét, hiába, nyár van, ilyenkor kell a paraszt embernek iparkodni, mert ha nem, hát télen üres lesz a csűr. A múlt héten belekezdtek az aratásba, de kiverte őket az eső, aztán a hét végén meg nem akartak már új táblába kezdeni.

— Magda lányom! itt vagy? Szolt be Tóth Imre a cseléd konyhába.

— Tessék! szolt Magda s ki jött az udvarra.

— Nézd csak lányom a Sóss István marokszedője megbetegedett, nem volna kedved kimenni helyette? Mert nézettem másikat, de a faluba most nem lehet kapni.

— Osztán, ha éppen nincs kedved lányom, nem muszáj majd csak elvégzik valahogy, Juli nénéd se akar erőszenni, azt mondja, hogy »itthon is volna dolgod elég.«

— Én szívesen megyek hiszem voltam én már máskor is szolt Magda.

— No akkor szedd össze az egyet-mást lányom, oszt' eredj mert a többiek már elmentek.

Magda bement a konyhába, kendőt kö-

tött a fejére s utánna ment az aratóknak, kik dalolva vágtak keresztül a legelőn.

* * *

Klári otthon maradt végezni a dolgot Magda helyett is. Nem igen törte a tollát, kivált most a dolognak. Járt-kelt, de az esze nem ott volt, hanem kün a pusztán. Szemeivel mindég egy fehér foltot keresett mikor meglelte, vette a korsót és indult a kutra Magda helyett.

— Hová mégy Kláril? Szolt anyja, a távozó lány után.

— Hová-hová! — Hát vizért.

— No bizony még mit nem találsz kivizért menni! Nem állna be valahová-mi?

— Tedd le azt a korsót, majd elmegy Panni, ha rá ér.

Ugyan bizony! szolt a lány durczásan mintha nekem szegyen volna, nem vagyok én úri lány nem is leszek, parasztnak meg az ilyes munka nem szegyen.

— Tudod is te mi leszel még!

— De én már tudom! keczagott a lány s futva távozott, hogy anyja be ne érje szóval. Évődhetett az anyja ő tőle rá se hallgatott.

— Bolond lány beszélt magában anyja, mintha bizony nem lehetne még úri-asszony is. Nekünk egyetlen, szép-oszt' lesz is vele mit adni, hisz azért kupargattunk eddig, hogy neki legyen.

Jó termést adott az Isten, köve n fizet az áldás, több ideig tart az aratás mint Imre gazda számította. Négy hete már, hogy az aratói dolgoznak s még megtart vagy egy hétig. Magda is kint dolgozott, Juli néne többször akarta már haza hivatni, de Imre gazda nem engedte. »Ne kánts!« monta feleségének ha kiment hát maradjon még végeznek.

Elnem tudta gondolni Tóthné, hogy mi jóságot talál lánya, a kutra járásba, ezelőtt soha eszébe se jutott, most meg hatzot is elmenne egynap, ha erőszenni, csak soká jön vissza.

Klárinak meg éppen abban telik az öröme, hogy k kutra jár, de nem vizért! hanem csókért, arra szomjas ő nagyon-a Baltás András csókjára.

Addig ingerkedett vele, még elcsákitotta, eljátszott vele órákig. András se volt fából, gondolta »ha te neked nem árt, hát nekem se, « Osztán Kláril talált ki alkalmat, minden este találkoztak, elfeledtette vele Magdát, elfeledett András mindent csak Kláril van eszébe, megbabouázta nem tud tőle szabadulni.

Ugy el gondolkozik sokszor András

a szép nyári estéken, mikor nyája legelész Magdát már több négyhetinél nem látta, akkor is csak, éppen, hogy beszélt vele, egy pár szót. Most meg féll a találkozástól, hogy nézzen a szemébe? Az a két szem az öldözi, sokszor megjelenik álmában s felriasztja. És ilyenkor oly nyomorultnak érzi magát, felteszi hogy szakít Klárilval. De egy ijesztő rém áll előtte, egy este.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, szept. 11.

Buza okt. — — — —	15.76
Rozs okt.-re — — — —	12.80
Tengeri április 1906. — — — —	16.40
Zab ápr.-ra — — — —	12.14
Repce aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.

Budapest, szept. 11.

Oszták hitelrészvény — — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 szept. 11-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	1.16
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.80
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	97.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön — — — —	221.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166.—
Oszták járdék papírban — — — —	100.30
Oszták járdék ezüstben — — — —	161.20
Oszták járdék aranyban — — — —	119.50
Oszták korona járdék — — — —	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	158.—
Oszták-magyar bankrészvény — — — —	16.35
Magyar hitelbank részvény — — — —	784.25
Oszták hitelbank intézeti részvény — — — —	67.725
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — —	674.25
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.10

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HIRDETMÉNY.

A »Biharmegyei takarékpénztár« 1905. január hó 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicseréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány ellenében **1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**

Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Globin

a legjobb és legfinomabb
czipőisztítószert

Kiadó modern lakások.

Hármas- és Damjanics-utca szegletén,
ujjonnan épült emeletes házban több 4—5
szobás családi és 1—2 szobás garçon
lakás kiadó. A családi lakások fürdőszo-
bával és az összes lakások minden mo-
dern kényelemmel ellátva. Értekezhetni a
házfelügyelőnél ugyanott. 1340.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.**
november 1-re kiadó.

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
tárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek

a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegytulajdonosok jegyeik
rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár

„Nagyvárad Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölsönöket

nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles

telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és

illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyaszt-
közönséget, noy tással egyetváncónt, melyek legolcsóbb áron
kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes
fényképesz lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülők eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
cycánkeot 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és **villamosmotorok** eredeti gyári
ivlámák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.